



**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Pfv.III.20.166/2020/7. szám

A tanács tagjai: Salamonné dr. Piltz Judit a tanács elnöke

Dr. Farkas Antónia előadó bíró

Dr. Zumbók Péter bíró

A felperesek: Felperes1

(Cím2) I. rendű

Felperes2

(Cím2) II. rendű

A felperesek képviselője:

Sipos Ügyvédi Iroda

(Cím4,

ügyintéző: dr. Sipos Balázs Tihamér ügyvéd)

Az alperes: Alperes1

(Cím1)

Az alperes képviselője:

Dr. Iklódy-Kovács Ildikó ügyvéd

(Cím7)

A per tárgya: kártérítés és sérelemdíj megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek:

felperesek

A csatlakozó felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 48.Pf.633.518/2019/5.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Pesti Központi Kerületi Bíróság 7.P.91.018/2017/43.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezéseit hatályában fenntartja.

A felek a felülvizsgálati eljárási költségeiket maguk viselik.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a Magyar Államnak – az illetékes állami adóhatóság külön felhívására – 323.400 (háromszázhuszonháromezer-négyszáz) forint csatlakozó felülvizsgálati eljárási illetéket, míg 646.400 (hatszáznegyvenhatezer-négyszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam visel.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálati kérelem alapjául szolgáló tényállás

[1] Az I. rendű felperes élettársa, a II. rendű felperes édesapja, 2016. szeptember 2-án gépjármű utasaként halálos közúti balesetet szenvedett.

[2] A felperesek hozzátartozója a baleset idején a biztonsági öv becsatolását elmulasztotta.

[3] A kárt okozó gépjármű vezetője a baleset idején az alperesnél rendelkezett érvényes kötelező gépjármű felelősségbiztosítással.

[4] Az alperes helytállási kötelezettségét nem vitatta, és peren kívül megfizetett az I. rendű felperes részére 3.200.000 forintot, a II. rendű felperes részére pedig 4.500.000 forintot sérelemdíj jogcímén. Emellett a baleset időpontjától kezdődően az I. rendű felperes részére folyamatosan teljesít havi 10.500 forint apa kisegítő támogatását pótló járadékot.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[5] A felperesek keresetükben a balesettel okozati összefüggésben felmerült vagyoni káraik megtérítését kérték, és sérelemdíj iránti igényt is előterjesztettek. Az I. rendű felperes – egyebek mellett – havi 70.000 forint tartást pótló járadék megfizetésére kérte az alperes kötelezését, míg a II. rendű felperes havi 40.000 forintot igényelt ezen a jogcímén.

[6] Az alperes ellenkérelmében az általa folyamatosan teljesített havi 10.500 forint apa kisegítő támogatását pótló járadék megfizetésére irányuló igényt meghaladóan a kereset elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

[7] Az elsőfokú bíróság ítéletével különböző jogcímenek járadékot ítelt meg az I. rendű felperes részére, azonban a felperesek által tartást pótló járadék címén előterjesztett követelést nem találta megalapozottnak, azt elutasította. Sérelemdíj jogcímén az alperes által a pert megelőzően teljesített összegeken túl az I. rendű felperes részére további 3.800.000 forintot, a II. rendű felperes részére pedig további 2.500.000 forintot ítelt meg, ezt meghaladóan a sérelemdíj iránti követelésüket elutasította.

[8] Határozata indokolásában kifejtette, hogy a felperesek hozzátartozója a biztonsági öv becsatolásának elmulasztása miatt 30%-ban közrehatott a baleset bekövetkezésében. Hivatkozott a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:537. § (1) bekezdésében foglaltakra. Érvelése szerint ebben az esetben nem kármegosztásról volt szó, nem a két fél vétkességét kellett összevetni, hanem azt kellett megállapítani, hogy a balesetben károsult milyen mértékben okozta a kárt. Utalt arra, hogy a közrehatás csökkentette a károkozó felelősségének következményeit. Kifejtette, hogy a következetes bírói gyakorlat szerint a hozzátartozó közrehatását az elhunyt hozzátartozóiként fellépő felperesek igényeinél be kell tudni, és annak a következményeit értékelni kell, ezért a perbeli esetben a vagyoni károk tekintetében 30%-kal csökkenteni kell a megtérítendő kár mértékét, a sérelemdíj meghatározásánál pedig a közrehatást kárcsökkentő tényezőként kell figyelembe venni.

[9] A tartást pótló járadék vonatkozásában megállapította, hogy arra a felperesek a Ptk. 6:529. § (1) bekezdése alapján jogosultak lennének, mivel meghalt személlyel szemben élettársként és gyermekként tartásra jogosultak. Azzal is egyetértett, hogy a járadék számításának alapját képezheti az a jövedelem is, amely után személyi jövedelemadót nem fizettek. Érvelése szerint azonban a rendszeres jövedelemszerzés tényét, mikéntjét, a fizetések tényét és annak eredetét a felperesek nem tudták igazolni. Utalt arra is, hogy pusztán a szükségletek kielégítésére fordított kiadások, költségek előadása, levezetése, nem pótolják az igazoltan, bizonyítottan rendelkezésre álló és alapul vehető jövedelmet.

[10] Rámutatott arra, hogy a felperesek nem igazolták elhunyt hozzátartozójuk rendszeres jövedelemszerző tevékenységének még a tényét sem, mivel sem okirattal, sem közvetlen észlelésen alapuló tanúvallomással nem bizonyították azt az állításukat, amely szerint hozzátartozójuk rendszeresen külföldre járt dolgozni, munkásokat szállított. Hangsúlyozta, hogy tényként mindössze az elhunyt bútorasztalos szakmunkás képzése volt megállapítható.

[11] Megjegyezte, hogy a gépjárművezetők havi átlagjövedelmét a Ptk. 6:529. § (5) bekezdése szerint alkalmazandó 6:528. § (4) bekezdése alapján akkor lehetett volna figyelembe venni, ha a gépjárművezetés mint rendszeres jövedelemszerző tevékenység tényét a felperesek bizonyították volna a jövedelem összegének igazolása nélkül.

[12] Az elsőfokú bíróság a sérelemdíj vonatkozásában kifejtette, hogy a felperesek és az elhunyt hozzátartozójuk egy családot alkottak, közös háztartásban éltek. Megállapította, hogy sérült a felperesek teljes családban éléshez és az egészséges lelki élethez fűződő személyiségi joga. Az összegszerűség meghatározásakor az I. rendű felperesnél egyebek mellett értékelte, hogy korábbi élettevékenysége, társas kapcsolatai beszűkültek, azóta sem alakított ki tartós párkapcsolatot, egyéni élete elnehezült, életlehetőségei korlátozódtak, lakóhelyét meg kellett változtatnia. A II. rendű felperes esetében figyelembe vette, hogy a baleset bekövetkezésekor még csak négy és fél hónapos volt, édesapját meg sem ismerhette, nélküle kell felnőnie. Mindkét felperes esetében értékelte elhunyt hozzátartozójuk közrehatását is.

[13] Az elsőfokú bíróság a perköltséget a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 81. § (1) bekezdése alapján állapította meg azzal, hogy a felek a költségek megfizetésére fele-fele arányban lennének kötelesek. A 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet (a továbbiakban: Kmr.) 15. § (1) bekezdése alapján részben mentesítette az alperest a rá eső illeték és szakértői díj viselése alól.

[14] A felperesek és az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatta, és mellőzte az alperest a felperesek javára perköltség fizetésére kötelező rendelkezéseket azzal, hogy a felek az elsőfokú eljárásban felmerült költségeiket maguk kötelesek viselni; mellőzte továbbá az elsőfokú bíróságnak az alperest 200.000 forint le nem rótt kereseti illeték és 14.000 forint állam által előlegezett szakértői díj megfizetése alól mentesítő rendelkezését; kötelezte az alperest az állam által előlegezett szakértői díj és a le nem rótt kereseti illeték megfizetésére, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[15] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság döntésével és annak jogi indokaival – a perköltség viselésére, valamint az alperesnek a meg nem fizetett kereseti illeték és az állam által előlegezett szakértői díj megfizetése alól részben történő mentesítésére vonatkozó rendelkezések kivételével – egyetértett.

[16] Az elhunyt hozzátartozó közrehatása vonatkozásában kiemelte, hogy a Ptk. 6:537. § (1) bekezdése alapján a helytállásra köteles alperesnek nem kell megtérítenie a kárt annyiban, amennyiben az a károsult felróható magatartásából származott. Érvelése szerint ez a károkozó felelősségét csökkentő jogszabályi rendelkezés nem tesz különbséget a károk között az alapján, hogy azokat a felróhatóan közreható személy, vagy annak halála folytán a hozzátartozója szenvedte el.

[17] Osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját a felperesek tartást pótló járadék iránti igényének elutasításával kapcsolatosan is. Érvelése szerint vizsgálni kellett azt, hogy a felperesek által állított kiesett tartás fedezete ténylegesen rendelkezésre állt-e. Utalt arra, hogy a felperesek elhunyt hozzátartozójuk jövedelemszerző tevékenységét és annak mértékét kétséget kizáróan nem bizonyították. Rámutatott arra, a felperesek a lefolytatott bizonyítási

eljárás alapján nem tudták igazolni, hogy elhunyt hozzátartozójuk olyan összegű rendszeres jövedelemmel rendelkezett, amelynek elvesztése miatt az életszínvonaluk olyan mértékben csökkent, amelyért az alperes helyállni tartozik.

[18] Egyetértett az elsőfokú bíróság által megítélt sérelemdíjak összegével is. E körben hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság vizsgálta a perbeli káreseménynek a felperesek életvitelében, életminőségében, jövőbeni lehetőségeiben, valamint érzelmi és lelki életének fejlődésében, személyiségének önmegvalósításában bekövetkezett hátrányos változásokat, és kellő súllyal mérlegelte ezen tényezők befolyásoló hatását. Egyetértett azzal is, hogy az elhunyt hozzátartozó közrehatását a sérelemdíj összecszerúsége körében kárcsökkenő tényezőként kellett értékelni.

[19] Nem tartotta helyállónak az elsőfokú bíróság döntését az alperesnek a részleges pervesztessége folytán a terhére eső meg nem fizetett kereseti illeték és az állam által előlegezett szakértői díj alóli részleges mentesítése vonatkozásában. Emellett a régi Pp. 81. § (1) bekezdése alapján úgy rendelkezett, hogy a felek az első- és másodfokú eljárásban felmerült költségeiket maguk viselik.

A felülvizsgálati kérelem, a csatlakozó felülvizsgálati kérelem és ellenkérelmek

[20] A jogerős ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben – tartalmilag – annak részbeni hatályon kívül helyezését, a 30%-os mértékű közrehatás mellőzésével a járadékok megítélését, a tartáspótló járadékigény és a sérelemdíj vonatkozásában az alperes keresetük szerinti marasztalását, a perköltség tekintetében pedig a régi Pp. 81. § (2) bekezdés alkalmazását kérték.

[21] A felperesek megsértett jogszabályként a régi Pp. 81. § (2) bekezdését, a 166. § (1) bekezdését, a 206. § (1) és (3) bekezdését, a Ptk. 6:522. § (1) és (2) bekezdését, a 6:529. § (1) és (3) bekezdését, a 6:525. § (1) bekezdését, valamint a 6:537. § (1) bekezdését jelölték meg.

[22] A közrehatás vonatkozásában hivatkoztak arra, hogy saját jogon érvényesített káruk bekövetkezésének irányába ható magatartást nem tanúsítottak, kármegosztást pedig csak saját felróható magatartásuk alapozhatott volna meg. Álláspontjuk szerint az ilyen igény elbírálásakor a balesetet szenvedett személy esetleges felróható közrehatása nem értékelhető, kármegosztásra nincs jogi lehetőség.

[23] A tartást pótló járadék vonatkozásában hivatkoztak arra, hogy az eljáró bíróságok a bizonyítékokat kirívóan okszerűtlenül mérlegelték. Állításuk szerint indokolt szükségleteiket és a baleset előtti életszínvonalukat igazolták. Az I. rendű felperes előadta, hogy okiratot csatolt be a gyermeke születése előtti jövedelméről, így egyértelműen bizonyított az elhunyt hozzátartozójuk családfenntartó szerepe.

[24] A felperesek érvelése szerint tanúvallomásokkal bizonyították, hogy a baleset után csak szülői segítséggel képesek a baleset előttihez hasonló életszínvonal folytatására. Hangsúlyozták, hogy a hozzátartozójuk minimum nettó 300.000 forintból biztosította a három tagú család életszínvonalát. Állították, hogy fentiek alapján az eljáró bíróságoknak a Ptk. 6:529. § (3) bekezdésének alkalmazásával kellett volna meghatározni a tartást pótló járadék mértékét.

[25] A megítélt sérelemdíj összecszerúságával sem értettek egyet. Hivatkoztak arra, hogy a létező legnagyobb sérelmet szenvedték el hozzátartozójuk elvesztésével. Utaltak a hasonló ügyekben kialakult bírói gyakorlatra, valamint a baleset bekövetkezésének időpontjában fennálló ár- és értékviszonyok téves figyelembevételére. Álláspontjuk szerint az I. rendű felperes részére az alperes által peren kívül megfizetett 3.200.000 forinton túl további 6.800.000 forint, a II. rendű felperes részére pedig a már megfizetett 4.500.000 forinton túl további 4.500.000 forint lenne indokolt nem vagyoni sérelmeik orvosolására.

[26] A perköltség vonatkozásában kifogásolták, hogy a másodfokú bíróság nem adta indokát a régi Pp. 81. § (2) bekezdés mellőzésének.

[27] Az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelyben a jogerős ítélet részbeni hatályon kívül helyezését, és a felperesek sérelemdíj iránti igényének elutasítását kérte. Emellett kérte az I. rendű felperes részére megítélt, az apa kisegítő támogatását pótló járadék és a sírlátogatás költségét pótló járadék folyósítása határidejének a II. rendű felperes 18 éves koráig, illetve nappali tanulmányai befejezéséig terjedő időtartamra történő megállapítását a véghatáridő helyett.

[28] Csatlakozó felülvizsgálati kérelmében hivatkozott a Ptk. 6:522. § (1) és (2) bekezdésének, a 6:525. § (1) bekezdésének, a 6:537. § (1) bekezdésének, valamint a régi Pp. 206. § (1) bekezdésének a megsértésére.

[29] Előadta, hogy a felperesek részére a pert megelőzően megfizetett sérelemdíjjal a helytállási kötelezettségének eleget tett az eset összes körülményének, a baleset időpontjának és a bírói gyakorlatnak a figyelembevételével.

[30] Utalt arra is, hogy a sérelemdíj megítélésénél nem hagyható figyelmen kívül az elhunyt közrehatása a halálos eredmény bekövetkezésében. Kifejtette, hogy a biztonsági öv használata esetén a felperesek hozzátartozója nagy valószínűséggel megkímélhette volna családtagjait az anyagi és lelki megrázkódtatástól, amelyet saját felróható magatartásával okozott.

[31] Nem tartotta indokoltnak a terhére megítélt költségpótló járadék véghatáridő nélkül történő meghatározását az I. rendű felperes részére. Hivatkozott arra, hogy az apa kisegítő támogatását pótló járadék az I. rendű felperest legfeljebb a II. rendű felperes 18 éves koráig, továbbtanulása esetén annak befejezéséig illeti meg, mivel ezt követően a II. rendű felperes önálló keresettel fog rendelkezni, nem a szülő tartja el.

[32] Érvelése szerint a II. rendű felperes a sírlátogatással járó költségek esetében is támogatni tudja az édesanyját nagykorúvá válásával, illetve tanulmányai befejezésével, ezért ebben az esetben is indokolt a járadék folyósítására véghatáridőt meghatározni.

[33] A felperesek a csatlakozó felülvizsgálati ellenkérelmükben az általuk felülvizsgálati kérelemmel nem érintett részben a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérték. A tartáspótló járadék vonatkozásában másodlagosan – amennyiben elhunyt hozzátartozójuk korábbi jövedelme nem tekinthető igazoltnak – kérték figyelembe venni a garantált bérminimumot.

[34] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel nem érintett részének hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

[35] A felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem nem alapos.

[36] A Kúria a jogerős ítéletet a régi Pp. 270. § (2) bekezdése és a 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között, a 272. § (2) bekezdése szerint megjelölt jogszabálysértések tekintetében vizsgálta felül.

[37] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben a régi Pp. 81. § (2) bekezdésének, a 166. § (1) bekezdésének, a 206. § (1) és (3) bekezdésének, a Ptk. 6:522. § (1) és (2) bekezdésének, a

6:529. § (1) és (3) bekezdésének, a 6:525. § (1) bekezdésének, valamint a 6:537. § (1) bekezdésének a megsértését állították.

[38] A felperesek a felülvizsgálati kérelmükben nem, csak a csatlakozó felülvizsgálati ellenkérelmükben kérték figyelembe venni a járadékszámítás alapjául a garantált bérminimumot. Rámutat a Kúria, hogy a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pontjában foglaltak szerint a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Emellett a PK vélemény alapján a régi Pp. 272. § (1) bekezdésében írt felülvizsgálati határidő és a hivatkozott § (2) bekezdésében meghatározott tartalmi elemekre vonatkozó előírás egybevetett helyes értelmezéséből az következik, hogy a felülvizsgálati kérelem előterjesztésére nyitva álló határidő lejártáig a felülvizsgálati kérelemnek az összes törvényben meghatározott tartalmi kellékkel rendelkeznie kell, ellenkező esetben érdemi elbírálásra nem alkalmas. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti. Mivel a felperesek a tartást pótló járadék iránti igényük vonatkozásában a határidőben benyújtott felülvizsgálati kérelmükben nem kérték a garantált bérminimum figyelembevételét, ezért a Kúria ezt a hivatkozásukat érdemben nem vizsgálhatta.

[39] A felperesek hozzátartozójának közrehatása vonatkozásában a Kúria maradéktalanul osztotta az eljáró bíróságok álláspontját. Nem volt vitatott a perben, hogy az alperes felelőssége a felperesek hozzátartozóját ért balesetért a kötelező felelősségbiztosításról szóló 2009. évi LXII. törvény alapján fennáll. A felperesek hozzátartozóként saját jogon, de hozzátartozójuk halála miatt érvényesítettek vagyoni kártérítés és sérelemdíj iránti igényt.

[40] A Kúria nem értett egyet a felperesek azon álláspontjával, amely szerint kármegosztást csak saját felróható magatartásuk alapozhatott volna meg, elhunyt hozzátartozójuk közrehatása nem. Ahogy azt a Kúria korábbi döntéseiben már kifejtette, az alperesnek a terhére eső káreset következményeit annyiban kell viselnie, amennyiben annak okozója. Nem vitatható, hogy a felperesek mint hozzátartozók valóban nem voltak részesei a balesetnek, így közreható magatartásuk nem volt. Ugyanakkor az alperesnek a káresemény következményeit csak annyiban kell viselnie, amennyiben a biztosított gépjármű vezetője annak okozója volt. Erre figyelemmel abban az esetben, ha az elhunyt hozzátartozó részéről megállapítható a káresemény bekövetkezésében közreható és felróható magatartás, úgy ezt figyelembe kell venni, és a hozzátartozó felperesek igényeinél annak következményeit értékelni kell (Pfv.III.20.647/2013/5., Pfv.III.20.075/2015/5.).

[41] Fentiekre tekintettel helyesen döntöttek úgy az eljáró bíróságok, hogy az elhunyt hozzátartozó felróható közrehatását a felperesek igényeinél be kell tudni, és annak következményeit értékelni kell, ezért helytállóan csökkentették a vagyoni károknál a megtérítendő kár mértékét 30%-kal, a sérelemdíjnál pedig megfelelően értékelték az elhunyt közrehatását kárcsökkentő tényezőként.

[42] Alapítanul állították a felperesek felülvizsgálati kérelmükben az eljáró bíróságok részéről a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelését a tartást pótló járadék vonatkozásában.

[43] A Kúria a felperesek régi Pp. 206. § (1) bekezdésére történt hivatkozásával kapcsolatban kiemeli, hogy abban az esetben van lehetőség a felülvizsgálati eljárásban a

bizonyítékok felülmérlegelésére, s ennek eredményeképpen a tényállás megváltoztatására, ha a jogerős határozat iratellenes, nyilvánvalóan okszerűtlen, ellentmondásos megállapításokat tartalmaz (EBH 2006.1526.).

[44] Nem vitatottan az elsőfokú bíróság a tartást pótló járadék iránti kereset elbírálása körében a szükséges bizonyítást a felek indítványainak keretei között lefolytatta. Egyetértett a Kúria ebben a körben az ügyben eljáró bíróságok érdemi döntésével és annak indokaival is, mivel az a bizonyítékok régi Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelő, okszerű mérlegelésén alapult, továbbá összhangban állt a régi Pp. 3. § (5) bekezdésében szabályozott szabad bizonyítás elvével.

[45] Rögzíti a Kúria, hogy a Ptk. 6:529. § (1) bekezdése szerint tartást pótló járadéknak van helye a károkozásban meghalt személlyel szemben tartásra jogosult részére. A 6:529. § (3) bekezdése pedig kimondja, hogy a tartást pótló járadék mértékének meghatározásánál a kiesett tartást és a járadékot igényelő jövedelmét kell figyelembe venni. Mindezek alapján a perben a felpereseknek kellett bizonyítaniuk, hogy hozzátartozójuk a balesetet megelőzően munkát végzett, és abból rendszeres jövedelemre tett szert, továbbá igazolniuk kellett a korábbi életszínvonaluk biztosításához rendelkezésre álló jövedelem nagyságát.

[46] Egyetértett a Kúria a felperesekkel abban, hogy a tartást pótló járadék alapja nemcsak adózott jövedelem lehet; az ügyben eljáró bíróságok is erre az álláspontra helyezkedtek. Amennyiben a felperesek az elhunyt hozzátartozójuk munkavégzését és az ebből származó rendszeres jövedelmét sikerrel bizonyították volna, úgy a tartást pótló járadékot indokoltan kérhették volna attól függetlenül, hogy hozzátartozójuk az adófizetési kötelezettségét elmulasztotta. A Kúria irányadó gyakorlata szerint (Pfv.III.21.192/2011/4., Pfv.III.20.384/2013/5., Pfv.III.22.061/2017/4.) ugyanis a kártérítési perben nincs annak jelentősége, hogy a jövedelemveszteség alapja adózott jövedelem-e, vagy sem; ebből a szempontból annak van relevanciája, hogy a káreseményt megelőző munkavégzésből ténylegesen milyen bevételhez jutott a károsult.

[47] A személyi jövedelemadó bevallásának és befizetésének elmulasztására az adójogi szabályok vonatkoznak. Adott esetben a felperesek hozzátartozója a jövedelmét – a felperesek által sem vitatottan – az adózási szabályok megszegésével szerezte. Rámutat a Kúria: az a körülmény, hogy a felperesek hozzátartozója nem teljesítette az ezzel kapcsolatos adófizetési kötelezettségét, a perbeli esetben azt eredményezte, hogy a felperesek nem tudták sikerrel bizonyítani elhunyt hozzátartozójuk jövedelemszerzésének sem a tényét, sem az összecszerúságát. A bizonyítékok értékelése körében az eljáró bíróságok helyesen rögzítették, hogy az adózatlan jövedelmek elszámolása esetén is bizonyítani kell azok megszerzését, és amennyiben a felpereseknek ezzel kapcsolatban okirati bizonyítékok (szerződés, kifizetés egyéb igazolása) nem állnak rendelkezésükre, és hozzátartozójuk az adóbevallásában sem szerepeltette ezt a jövedelmet, úgy annak igazolása jelentősen megnehezül. Ugyanakkor a régi Pp. 3. § (5) bekezdése által rögzített szabad bizonyítás elvének megfelelően a bíróság alakszerű bizonyítási szabályokhoz, a bizonyítás meghatározott módjához, vagy meghatározott bizonyítási eszközök alkalmazásához nincs kötve, szabadon felhasználhat tehát valamennyi olyan bizonyítékot, amely a tényállás felderítésére alkalmas. Rámutat a Kúria, hogy ennek megfelelően a jövedelem megszerzésének ténye és összecszerúsága a szabad bizonyítás elvéből következően akár tanúvallomással is megfelelően igazolható. A perbeli esetben azonban a felperesek által hivatkozott tanúvallomások nem voltak alkalmasak arra, hogy elhunyt hozzátartozójuk tartás alapjául szolgáló kiesett jövedelemszerző tevékenységét és az abból származó jövedelem összegét – okirati bizonyítékok hiányában – minden kétséget kizáróan bizonyítani tudják, a bizonyítatlanságot pedig a felperesek terhére kellett értékelni. Fentiekre figyelemmel nem sérült a Ptk. 6:529. § (1) és (3) bekezdése sem, az eljáró bíróságok megalapozottan utasították el a felperesek tartást pótló járadék iránti igényét.

[48] A felperesek hivatkozásával ellentétben nem állapítható meg a régi Pp. 206. § (3) bekezdésének megsértése a felpereseknek járó sérelemdíj vonatkozásában.

[49] Helyesen hivatkoztak arra az eljárás bíróságok, hogy a felperesek hozzátartozójának a felróható közrehatását a sérelemdíj összegszerűségének a meghatározása során kárcsökkentő tényezőként értékelni kellett.

[50] A bíróságok az alperes károkozásával okozati összefüggésben álló nem vagyoni hátrányokat teljes körűen feltárták, a bizonyítékokat okszerűen mérlegelték, így a felperesek részére megállapított sérelemdíj alkalmas az őket ért személyiségi jogsérelem kompenzálására. Nem vitatható, hogy az I. rendű felperes élete jelentősen elnehezült házastársa halálával, egyedül kell felnevelnie gyermeküket, aki édesapját nem is ismerheti meg. Az eljárás bíróságok helyesen értékelték a jogsérelem súlyát, következményeit, a károsodáskori ár- és értékviszonyokat, hozzátartozójuk közrehatását, valamint a bírói gyakorlat összehasonlításra alkalmas, más ügyekben hozott döntéseit, ezért a felpereseket megillető sérelemdíj összegének felülmérlegelésére nincsen indok.

[51] Fentiekre figyelemmel az alperes is alaptalanul támadta a felpereseket megillető sérelemdíjak összegszerűségét a csatlakozó felülvizsgálati kérelmében.

[52] A felperesek hivatkozása ellenére nem állapítható meg a régi Pp. 81. § (2) bekezdésének a sérelme sem. Ennek a különös, a részleges pernyertesség tekintetében érvényesülő perköltség viselési szabálynak az alkalmazása ugyanis a bíróságok számára nem kötelező, csupán opcionális. A másodfokú bíróság a felperesek fellebbezését elbírálván úgy ítélte meg, hogy a perköltségről a régi Pp. 81. § (1) bekezdése alapján határoz, figyelemmel a pernyertesség-pervesztesség közel azonos arányára.

[53] Az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmében alaptalanul sérelmezte a költségpótló járadékok megfizetésére véghatáridő nélkül való kötelezését.

[54] A régi Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelően az eljárás bíróságok helyesen határoztak úgy, hogy az apa kisegítő támogatását pótló járadék és a sírlátogatás költsége az I. rendű felperest véghatáridő nélkül megilleti. Bizonytalan jövőbeni esemény ugyanis, hogy a II. rendű felperes pontosan mikor fejezi be a tanulmányait, illetőleg mikor tud ténylegesen jövedelemszerző tevékenységet kezdeni. Ugyanakkor azt sem lehet előre meghatározni, hogy a II. rendű felperes mely időponttól lesz képes édesanyja támogatására, a sírlátogatás költségeinek átvállalására. A Kúria fenntartja a korábbi döntéseiben kifejtett álláspontját, amely szerint költségpótló járadék esetén nem indokolt annak véghatáridővel történő meghatározása, ha az igényjogosultság megszűnése jövőbeni, bizonytalan tényezőktől függ (Pfv.III.20.110/2020/6., Pfv.III.20.779/2019/4.). Mindezek alapján az eljárás bíróságok az ítélezési gyakorlatnak megfelelően, okszerűen határoztak úgy, hogy az I. rendű felperest véghatáridő nélkül megilleti az apa kisegítő támogatását pótló járadék és a sírlátogatás költsége.

[55] Megjegyzi a Kúria, hogy a Ptk. 6:530. §-a szerint a járadék meghatározásánál figyelembe vett körülmények lényeges megváltozása esetén bármelyik fél kérheti a járadék mértékének és a járadékfizetés időtartamának megváltoztatását vagy a járadékfizetési kötelezettség megszüntetését, így az alperesnek az általa hivatkozott körülmények bekövetkezése esetén lehetősége lesz az I. rendű felperest megillető járadékok megszüntetését kérni, amennyiben annak jogszabályi feltételei fennállnak.

[56] A kifejtettekre tekintettel a Kúria a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel és csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezéseit hatályában fenntartotta, mert azok megfeleltek a felülvizsgálat és csatlakozó felülvizsgálat tárgyává tett jogszabályoknak.

Záró rész

[57] A felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati kérelmek eredménytelensége folytán mindkét félnek viselnie kell a régi Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazott régi Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a saját felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati kérelmével felmerült eljárási költségeket, mivel a felülvizsgálati kérelemmel és csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel vitássá tett követelésrészek közel azonos mértékűek.

[58] A felperesek személyes költségmentessége folytán le nem rótt, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 50. § (1) bekezdése szerint számított felülvizsgálati eljárási illetéket a Kmr. 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

[59] A tárgyi illetékfeljegyzési jogra tekintettel le nem rótt, az Itv. 50. § (3) bekezdése szerint számított csatlakozó felülvizsgálati eljárási illeték állam javára történő megfizetésére a Kúria az alperest kötelezte a Kmr. 13. § (2) bekezdése alapján.

[60] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján a felperesek kérelmére tárgyaláson bírálta el.

[61] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a régi Pp. 271. § (1) bekezdésének e) pontja zárja ki.

Budapest, 2021. február 24.

Salamonné dr. Piltz Judit s.k. a tanács elnöke, Dr. Farkas Antónia s.k. előadó bíró, Dr. Zumbók Péter s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bírószági ügyintéző